

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BESLUT
2019-02-11

Diarienummer
511-530-2015
Dossienummer
1419-2202

Sida
1(14)

Naturavdelningen
Jennifer Hood
Helena Bager

Bildande av naturreservatet Björshuvudet i Tjörns kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.

Syftet med naturreservatet

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beslut om föreskrifter

Ärendets handläggning

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Upplysningar

Ersättningstalan

Kungörelse

Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1A. Beslutskarta över hela området

Bilaga 1A1-1A3. Beslutskartor delområden

Bilaga 1B. Beslutskarta för föreskrifterna A5, A6, A7, A11, A13, C1, C2

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselplan

Bilaga 4. Sakägarförteckning

Bilaga 5. Inkomna yttranden under remiss nov 2017 - okt 2018

Bilaga 6. Sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Björshuvudet
NVR ID:	2013001
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tjörn
Ungefärlig mittpunkt:	N 6439623,11 E 296708,19 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	Ca 4 km norr om Kyrkesund på nordvästra Tjörn
Fastigheter och ägare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)
Nyttjanderättsinnehavare:	Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)
Areal (ha):	443 ha
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Centrala Västkustens skärgårds- och kustområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1A som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Björshuvudet.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturvårdsområde enligt 19 § naturvårdslagen 1979-04-18 dnr 11.126-4690-77

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd ersätts inom de delar som berörs av naturreservatet när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft, se bilaga 1A.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och förvalta ett kustnära natur- och kulturlandskap med vacker landskapsbild och värdefulla naturmiljöer,
- bevara biologisk mångfald, bland annat ett rikt fågelliv och skyddsvärd kärlväxtflora, knuten till områdets mosaik av randlövskogar, naturbetesmarker, strandängar, rikkärr, hållmarker, klippor, sumpskogar och odlingsmarker,
- tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Området ska vara tillgängligt för besökare att bedriva friluftslivsaktiviteter i värdefull natur, och uppleva de naturmiljöer och skönhetsvärden som finns i området.

Syftet ska uppnås genom att:

- området skyddas från exploatering,
- skogen skyddas från produktionsskogsbruk,
- landskapet hålls öppet genom att betesmarker, strandängar och rikkärr hävdas genom årligt bete/slätter och att odlingsmarker hålls öppna,
- vissa igenvuxna betesmarker och rikkärr restaureras,
- området hålls tillgängligt och attraktivt för besökare.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området ligger intill Stigfjorden och utgörs av ett kuperat och vackert kustlandskap med en mosaik av olika naturmiljöer som hyser mycket höga naturvärden. Här finns skalgruspåverkade naturbetesmarker, strandängar och rikkärr med en rik och skyddsvärd kärlväxt- och mossflora med många hotade arter. En av de större betesmarkerna är klassad som nationellt värdefull. I södra och östra delen av reservatet finns stora, representativa och ekdominerade randlövskogar längs bergskanter och i klåvor. Fågellivet och kryptogamfloran är rik i lövskogarna. Brynmiljöerna i hela området mellan de olika naturmiljöerna är välutvecklade. Både om man kommer med båt eller från landsidan så bjuder området på goda möjligheter till friluftsaktiviteter som bad, promenader, vandringar och naturstudier i vacker och varierad miljö.

Tänkbara hot mot områdets höga naturvärden är exempelvis exploatering, avverkning och igenväxning. Det finns gott om bostadshus och gårdar i anslutning till reservatet, främst i Halsbäck, Klövedal och Toröd. Exploatering i den vackra kustmiljön i form av nya bostadshus, vindkraftverk, master och liknande bedöms vara ett reellt hot. Såpass stora områden med randlövskog är ovanligt i Bohusläns kustband och därför är det viktigt att skogen skyddas mot avverkning och exploatering. För att hindra igenväxning av värdefulla betesmarker och rikkärr och förlust av höga floravärden, så är det viktigt med bete, slåtter och röjning. Det finns behov av restaurering av igenvuxna betesmarker och strandängar.

Naturreseptatet ligger i direkt anslutning till det stora skyddade naturvårdsområdet Stigfjorden och blir därmed en värdefull förstärkning av natur- och friluftsvärden i området.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreseptatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

- A. *Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)*

Det är förbjudet att inom naturreseptatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning. Ekonomibyggnad för jordbrukets behov får uppföras efter tillstånd från Länsstyrelsen.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad (annat än för betesdjur).
4. Uppföra mast, vindkraftverk eller liknande.
5. Anordna upplag. Tillfälligt upplag för jordbrukets behov får göras på åkermark eller annan plats som anvisas av förvaltaren. Båtuppläggning är tillåten på platser markerade på karta i bilaga 1B.
6. Spränga, borra, gräva, schakta, bedriva täkt, utfylla, tippa, dika eller dämna.

7. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd. Granbestånd på Röra 1:95 får avverkas senast år 2030, se karta i bilaga 1B. Efter tillstånd från Länsstyrelsen och i syfte att skapa trädklädd betesmark får träd röjas bort inom det område på Klövedals-Bö 1:2 som är markerat på karta i bilaga 1B. Träd och buskar som skuggar åkermark eller försvårar brukande av åkermark får efter samråd med förvaltaren tas ner och lämnas om möjligt som död ved i reservatet.
8. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle. Gäller inte träd som har fallit över betesmark, åkermark, tomtmark, vägar och stigar. Trädet ska om möjligt lämnas som död ved inne i reservatet. Träd som riskerar att falla över betesmark, åkermark, tomtmark, vägar och stigar får efter samråd med förvaltaren tas ner och lämnas om möjligt som död ved i reservatet.
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel annat än på åkermark.
10. Gödsla annat än på åkermark.
11. Plöja upp betesmarker med höga naturvärden och omvandla till åkermark, se bilaga 1B.
12. Anlägga energiskogs- eller julgransodling.
13. Stödutfodra inom betesmarker med höga naturvärden, se bilaga 1B.
14. Anlägga bryggor.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. Gräva ner befintliga luftledningar.
16. Gräva ner ledningar/anläggningar för el, data, telefoni, vatten eller avlopp.
17. Anlägga stig/vandringsled för friluftslivets behov och gång-, cykel- eller ridvägar.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- Vid reparation, underhåll och trädsäkring av befintliga luftledningar. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar, bryggor och sjöbodar.
- Vid reparation och underhåll av befintliga VA-anläggningar, ledningar, rör, diken och dräneringar. Om grova lövträd eller betesmarker med höga naturvärden berörs (se karta i bilaga 1B, betesmarker där stödutfodring och upplöjning förbjuds) ska samråd först ske med Länsstyrelsen.
- Vid åtgärder för normal jordbruksverksamhet på åkermark gäller inte A2 och A6 (borra, gräva, schakta, utfylla med rena massor, dika och dämna).

- För lägerverksamheten på Toröd 1:11 får klena björkar, max 15 cm i diameter, tas ner inom fastigheten Toröd 1:11 för att användas till att bygga vindskydd och liknande, utan hinder av föreskrift A7. Detta gäller endast för lägerverksamhetens behov, och så länge aktiv lägerverksamhet bedrivs på fastigheten med alla erforderliga tillstånd.
- Markägaren får underhållsrensa damm på Toröd 1:11 samt hålla undan vegetation runt dammen, utan hinder av föreskrifterna A6 och A7. Dammen är markerad i bilaga 1B.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar anläggs och att följande åtgärder vidtas.

- Naturreservatet märks ut i terrängen.
- Parkeringsplats anläggs och underhålls utanför naturreservatet, i anslutning till Halsbäcksvägen på fastighet Halsbäck 2:2, vissa befintliga stigar markeras och underhålls, informationstavlor sätts upp och underhålls.
- Gallring, röjning, betesdrift (inklusive stängsling, uppsättande av vindskydd mm) och slåtter i öppna marker, avverkning av granbestånd på Röra 1:95 efter år 2030, se karta i bilaga 1B.
- Om behov uppstår får förvaltaren, i samråd med berörda markägare, sätta upp sopkärl, toaletter, informationsskyltar samt anlägga nya stigar för friluftslivet och/eller markera befintliga stigar.
- Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon i terräng. Gäller inte vid uttransport av fällt vilt vid jakt eller för jordbrukets och skogsbrukets behov. Utkörning av virke får göras längs väg markerad i bilaga 1B.
2. Göra upp eld förutom på iordninggjorda grillplatser, se karta i bilaga 1B. Gäller inte på åkermark. Förbudet gäller även engångsgrillar men inte andra medhavda grillar, gasol- och spritkök och liknande.
3. Ställa upp husvagn/husbil.
4. Medföra okopplad hund i hagar med betande djur. Gäller inte berörd markägare/djurägare/jakträttsinnehavare. I övrigt gäller koppelregler enligt lagen om tillsyn över hundar och katter.

5. Samla in mossor och lavar samt gräva upp kärlväxter.
6. Skada eller göra åverkan på levande och döda träd och buskar.
7. Plantera ut främmande och/eller invasiva arter.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
- Vid eftersök av skadat vilt med hjälp av lös hund.
- När ledningsinnehavare vid reparation, underhåll och trädsäkring av befintliga luftledningar eller nedgrävning av befintliga luftledningar använder erforderliga motordrivna fordon. Eventuella markskador ska reparerar.
- För lägerverksamheten på Toröd 1:11 får eldning göras i anslutning till de vindskydd som byggs i lägerverksamhetens regi, utan hinder av föreskrift C2. Detta gäller endast för lägerverksamhetens behov, och så länge aktiv lägerverksamhet bedrivs på fastigheten med alla erforderliga tillstånd.

Ärendets handläggning

Områdets höga naturvärden har varit kända i flera decennier. Delar av området ingår sedan 1979 i Stigfjordens naturvårdsområde. Björshuvudet och ett fyrtiotal andra områden med höga natur- och friluftsvärden ingår i rapporten Tätortsnära natur i Göteborgsregionen, som Länsstyrelsen tog fram 2003 på uppdrag av regeringen. Sedan dess har Länsstyrelsen ett pågående regeringsuppdrag om att genomföra programmet och skydda dessa områden som naturreservat.

Reservatsbildningsarbetet påbörjades 2015. Ett gemensamt markägarmöte anordnades i januari 2016 och följdes av enskilda diskussioner och möten med markägare, samt ett flertal informationsmöten med kommunens tjänstemän och politiker.

Samtliga berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Förslaget till naturreservat har remitterats till Tjörns kommun, Havs- och vattenmyndigheten, SGU och Skogsstyrelsen.

Försvarmakten, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Trafikverket, Göteborgsregionens kommunalförbund, Västkuststiftelsen, Halsbäcks Intresseförening, LRF, Tjörns naturskyddsförening, Naturskyddsföreningens regionkansli, Bohusläns ornitologiska förening, Föreningen Bohusläns flora, Bohusläns museum, Friluftsrämjandet, Sportfiskarna, Västkustens båtförbund, Tjörns kajakklubb, Stenungsunds klätterklubb och Bohusläns klätterklubb med flera har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Under remissen har det inkommit ett 40-tal yttranden från markägare, myndigheter, föreningar och närboende. Samtliga inkomna yttranden samt Länsstyrelsens svar finns i bilaga 5.

Länsstyrelsen har gått igenom samtliga yttranden och försökt tillgodose konkreta synpunkter och önskemål så långt som möjligt, utan att syftet med naturreservatet motverkas. Länsstyrelsen har gjort vissa mindre justeringar av reservatsgränsen samt några mindre tillägg/förtydliganden i beslut, skötselplan och kartor. En större gränsändring har gjorts i skogsområdet i Toröd (i sydöstra delen av reservatet). Här har naturreservatet minskats ner genom att drygt 8 hektar utvecklingsmark har undantagits, vilket är i linje med de berörda markägarnas önskemål.

I flera yttranden har det framförts att Länsstyrelsens information och dialog med berörda markägare och myndigheter under reservatsprocessen har varit bristfällig. Länsstyrelsen har haft kontinuerlig dialog med både kommunen och markägare under hela ärendets gång. Länsstyrelsen har haft ett flertal möten och avstämningar med kommunen, både med tjänstemän och politiker. Förutom ett inledande, gemensamt markägarmöte har Länsstyrelsen erbjudit alla markägare enskilda möten och varit öppna för dialog under hela reservatsprocessen. Länsstyrelsen har haft enskilda möten med alla de markägare som har önskat detta, de flesta på plats ute på respektive fastighet och i några fall möten på kontoret när markägarna föredragit detta. Några har inte velat träffas utan har valt att kommunicera skriftligt med Länsstyrelsen istället. Ett fåtal markägare har inte velat ha någon kontakt över huvudet. Vid ett par tillfällen har skriftlig information skickats ut till alla mark- och sakägare. Länsstyrelsen har försökt tillgodose de synpunkter och önskemål som markägarna har framfört, så långt det har bedömts vara möjligt utan att motverka syftet med reservatet. Överenskommelse om intrångsersättning har tecknats med en del markägare, men Länsstyrelsen har via förhandlaren fått signaler om att många markägare inte är beredda att diskutera ersättning förrän beslut om att bilda naturreservatet har fattats. Efter en omfattande remiss på nästan ett år (20 november 2017 - 31 oktober 2018) väljer Länsstyrelsen nu att fatta beslut i ärendet.

Flera markägare har framfört att den erbjudna ersättningen är för låg. I ett kustnära område som Björshuvudet finns förväntningsvärden för bostadstomter bland markägare. Den värdering som görs vid reservatsbildning och som ligger till grund för förhandlingen om ersättning utgår från den markanvändning som finns på fastigheten idag och vilket intrång i den pågående markanvändningen som reservatets föreskrifter medför. Om det är förbjudet att avverka skog så får markägaren ersättning motsvarande marknadsvärdesminskningen för skogen plus ett påslag på 25%. Om det är jordbruksmark som berörs och den föreslagna reservatsskötseln innebär fortsatt hävd genom bete, slåtter och åkerbruk så påverkas inte pågående markanvändning, vilket innebär att ingen ersättning utgår till markägaren. Viss ersättning kan ändå vara aktuell vid jordbruksmark, till exempel om gödsling och stödutfodring förbjuds i betesmarker med värdefull kärlväxtflora. Om det rör sig om rena hållmarker och klippor, som det ofta gör till stor del vid kusten, så anses inte pågående markanvändning påverkas och ingen ersättning utgår. Förväntningsvärden för eventuella bostadstomter anses inte vara en del av pågående markanvändning och därför betalas ingen ersättning ut för detta. Eftersom det aktuella området till stora delar består av klippor, hållmarker, betesmarker och åkermark upplevs värdebeloppen för många fastigheter som för låga.

Det har i flera yttranden framförts kritik mot att Länsstyrelsen inte redan nu kan säga hur mycket pengar som kommer att avsättas varje år för att sköta reservatet. Varje länsstyrelse tilldelas pengar för skötsel av reservat i respektive län för endast ett år i taget och hur mycket pengar som avsätts för reservatsskötsel beror på politiska beslut i riksdag och regering. Samtidigt är det en förutsättning att området skyddas som naturreservat för att staten ska kunna ge långsiktiga resurser till skötselåtgärder.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Området ligger på nordvästra Tjörn intill Stigfjorden och utgörs av ett mycket vackert och dramatiskt format kustlandskap med höga bergsknallar och stup. Själva Björshuvudet är en stor udde där de höga bergen antingen är kala eller bevuxna med mager vegetation. I dalgångarna finns inslag av skalgrus i marken. Historiskt sett har dalgångarna och strandängarna fungerat som utmarksbeten eller små åkrar, men idag är många av dem igenväxande med buskar och lövträd. På västra och norra sidan finns hävdade naturbetesmarker, strandängar och rikkärr med mycket rik och kalkgynnad flora av kärlväxter och mossor med många hotade och skyddsvärda arter.

Vid Vik går det in en smal havsvik och längs stränderna där finns hävdade, skalgruspåverkade strandängar med rik och skyddsvärd kärlväxtflora. I Vik, Önneröd och Toröd i naturreservatets östra och centrala delar samt i Klövedal i den södra delen finns höga bergsknallar med randlövskogar vid foten av bergen och på sluttningarna. Skogen domineras av ek, med inslag av andra lövträd. Randlövskogar är typiska för Bohuskusten. Inom naturreservatet finns ovanligt stora, artrika, representativa och sammanhängande områden med randlövskogar bestående av ädellövträd, vilket det inte finns på så många ställen längs kusten. Det gör dessa skogar extra skyddsvärda. På många ställen finns det inslag av skalgrus i marken, vilket syns på skogarnas lundflora av kalkgynnade kärlväxter. Även fågellivet och kryptogamfloran är artrik i lövskogarna.

Eftersom naturen är så omväxlande med en mosaik av många olika naturtyper finns här gott om fina och artrika brynmiljöer i övergångarna mellan berg, skog och öppen mark. Bryn är generellt sett ett värdefullt inslag i landskapet, framför allt för fåglar och insekter. De bohuslänska, kustnära brynmiljöerna utgör en speciellt artrik miljö med höga biologiska värden, tack vare kustklimatet, salta vindar, skalgrus i marken och bergsknallarna som ger både skydd och värme.

Naturreservatet har höga friluftsvärden, inte minst eftersom det är ett så vackert kustlandskap. Björshuvudet är ett populärt utflyktsmål, särskilt sommartid. Det finns gott om fina badvikar, stränder och klippor där man kan lägga till med båten. Området ger goda möjligheter till olika friluftsaktiviteter, såsom bad, utflykter, promenader, vandring och naturstudier för bland annat ornitologiskt och botaniskt intresserade besökare.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Områdets höga naturvärden knutna till naturbetesmarker, strandängar och rikkärr är beroende av kontinuerlig skötsel i form av röjning och bete/slätter för att hindra igenväxning. Genom att skydda området som naturreservat får staten möjlighet att ansvara för skötseln om inte markägare, arrendatorer och djurägare kan eller vill sköta markerna. På vissa håll finns betesmarker och strandängar som har börjat växa igen och som behöver restaureras. Hot i form av bland annat nya bostadshus, master, vindkraftverk och liknande i det kustnära, vackra och kuperade området bedöms vara ett reellt hot både mot områdets naturvärden och värden för friluftslivet och är ytterligare en anledning till varför området bör skyddas som naturreservat. Förutom exploatering bedöms avverkning vara ett hot mot randlövskogarna och brynmiljöerna.

Delar av området i Vik och Toröd ingår sedan tidigare i Stigfjordens naturvårdsområde, även bostadstomter. Den del av naturvårdsområdet som berörs av det nya naturreservatet upphävs och får genom detta beslut om naturreservat ett starkare skydd än tidigare. Länsstyrelsen bedömer att detta utgör ett sådant synnerligt skäl som krävs enligt miljöbalken för att upphäva ett naturvårdsförordnande. I samband med bildandet av det nya naturreservatet har Länsstyrelsen undantagit områden kring gårdar och bostadshus som bedöms vara redan ianspråktaga för bebyggelse, trädgårdar och gårdsmiljöer. Detta innebär en lättnad för de boende eftersom de inte längre behöver söka tillstånd enligt reservatsföreskrifter hos Länsstyrelsen för att till exempel uppföra en gäststuga eller garage inom sin tomt. Länsstyrelsen bedömer att det faktum att områdena är bebyggda, ianspråktaga för tomtändamål och i vissa fall avstyckade, bebyggda bostadstomter utgör synnerliga skäl för att upphäva naturvårdsområdet i dessa delar.

Att uppföra byggnader och anläggningar blir förbjudet med hänsyn till områdets natur- och friluftsvärden samt landskapsbilden. De hävdberoende naturtyperna och det öppna landskapets estetiska värden är beroende av att det finns aktiva jordbruk med betesdjur för att hävda markerna. Därför ska det vara möjligt att uppföra ekonomibyggnad för jordbrukets behov efter tillstånd från Länsstyrelsen. Anledningen till att det ändå krävs tillstånd från Länsstyrelsen är för att kunna ställa villkor om till exempel var byggnaden placeras, så att inte värdefulla naturmiljöer eller fornlämningar skadas.

För att inte riskera att natur- och kulturvärden skadas och för att det ska finnas möjlighet att ställa villkor om hur, var och när arbetet utförs, så krävs tillstånd från Länsstyrelsen för nedgrävning av nya rör, ledningar och VA-anläggningar. Underhåll av befintliga rör, ledningar, dräneringar, diken, vägar, bryggor och sjöbodrar är undantaget från föreskrifterna och är alltså tillåtet.

Stödutfodring förbjuds på några ställen där det finns värdefull och känslig flora av kärlväxter och mossor, som skadas av den extra näringstillförsel som stödutfodring medför.

Jakt och skyddsjakt i området påverkas inte av naturreservatets föreskrifter, utan den generella jaktlagstiftningen gäller både inom och utanför naturreservatet.

Förbud att medföra hund i hagar med betesdjur gäller inte berörd markägare, djurhållare och jakträttsinnehavare. Att använda sig av vallhund vid skötsel av betesdjur är alltså tillåtet.

Körning med motorfordon i terräng är inte tillåtet enligt terrängkörningslagen och inte heller inom naturreservatet. Detta gäller dock inte körning för jordbrukets och skogsbrukets behov eller vid uttransport av fällt vilt vid jakt. Enligt terrängkörningslagen är det tillåtet för markägare att köra i terräng då syftet är jordbruk eller skogsbruk, bland annat tillsyn och skötsel av jordbruks- och skogsbruksfastigheter. Detta gäller även inom naturreservatet.

Röjning av sly och buskar för att restaurera/öppna upp/förhindra igenväxning i betesmarker ingår i reservatsskötseln och är alltså tillåtet, men det ska göras i samråd med förvaltaren, så att inga naturvårdsintressanta träd eller strukturer tas bort (såvida det inte står något annat i skötselplanen). Förbud att elda/anordna upplag gäller inte sådan eldning/upplag av sly och ris som uppkommit efter röjning i reservatet som en skötselåtgärd, eftersom skötselåtgärder är undantagna från föreskrifterna. Eldning/upplag som skötselåtgärd får göras på åkermark eller plats som anvisas av förvaltaren. Eldning och upplag på åkermark är tillåtet enligt föreskrifterna.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

En del av reservatet ingår sedan tidigare i Stigfjordens naturvårdsområde bildat 1979. Denna del upphävs nu när det läggs med i naturreservatet Björshuvudet istället. Reservatet ingår inte i Natura 2000. Strandskydd på 300 m gäller längs stränderna. Reservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (Stigfjorden-Halsefjorden NRO-14-11) och för friluftsliv (Södra Bohusläns kust F03).

Lövskogen är klassad som klass 1 (högsta naturvärde) och klass 2 i lövskogsinventeringen. Det finns tre nyckelbiotoper (ädellövskog och alsumpskog) samt fyra skogliga naturvärdesobjekt (ädellövskog och lövskog) klassade av Skogsstyrelsen. En långsmal betesmark längs med stranden i nordväst är klassad som nationellt värdefull ängs- och betesmark. De centrala och nordvästra delarna ingår i regionalt värdefullt odlingslandskap (Halsbäck, Viks kile, Kårsund och Björshuvudet). Det finns flera utpekade ängs- och betesmarker med naturvärden. Tre små ytor med rikkärr är klass 1 (mycket högt naturvärde) enligt våtmarksinventeringen. Det finns flera skyddsvärda träd i området.

I Tjörns kommuns översiktsplan från 2013 är området utpekad som område med särskilda värden för rekreation och friluftsliv samt område med stora natur- och kulturvärden. Av översiktsplanen framgår att inom områden med stora naturvärden ska ny bebyggelse utanför tätort inte tillåtas och inom område med särskilda värden för rekreation och det rörliga friluftslivet ska stor restriktivitet iaktas mot uppförande av byggnader som inte är till för friluftslivet. I kommunens naturvårdsprogram från 2008 är hela området utpekad som klass 1, område med unika naturvärden. Inga detaljplaner finns inom reservatet.

Tjörns kommun har i sin Natur- och kulturguide från 2012 pekat ut vissa naturtyper och arter som är typiska för kommunen och hotade/särskilt skyddsvärda. Kommunen har åtagit sig att ta särskild hänsyn till dessa arter och naturtyper vid samhällsplanering och att ha dem i fokus i naturvårdsarbetet. Inom naturreservatet finns följande

av ansvarsnaturtyperna: kustnära betesmosaiker, havsstrandängar, växtsamhällen på skalgrusbankar och randlövskogar. Utpekade ansvarsarter inom naturreservatet är: fältgentiana, sumpgentiana, ängsnycklar, strandvallmo, prickstarr, knippnejlika, honungsblomster, kustgentiana, berguv, mindre hackspett och törnskata.

Naturreservatet ingår i programmet Tätortsnära natur i Göteborgsregionen, som Länsstyrelsen tog fram 2003 på uppdrag av regeringen. Länsstyrelsen arbetar nu med att genomföra programmet, i enlighet med pågående regeringsuppdrag. I förslaget till program, som skickades på remiss 2003, ingick bland annat Björshuvudet. Tjörns kommun ställde sig positiv till förslaget i sitt remissyttrande. När reservatsarbetet påbörjades var kommunen inledningsvis positiv till reservatsbildningen, men ändrade ställningstagande längre fram i processen, se även kommunens remissyttrande i bilaga 5.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv och En god bebyggd miljö.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Skogsvårdslagen

Genom beslutet om naturreservat följer att skogsvårdslagens bestämmelser upphör att gälla i de delar av naturreservatet där skogsbruk förbjuds enligt A-föreskrifterna, (se 4 § Skogsvårdslagen (SFS 1979:429).

Därmed har markägaren inte längre något ansvar enligt 29 § skogsvårdslagen för att bekämpa eller förebygga insektshärjning i skog.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är till exempel följande:

- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförfordningen.
- Fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförfordningen.
- Bestämmelser om strandskydd och generellt biotopskydd i miljöbalken.
- Kulturmiljölagen.
- Bestämmelser om vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken.
- Jaktlagstiftningen.
- Koppelregler i lagen om tillsyn av hundar och katter.
- Lagen om skydd mot olyckor, till exempel generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, till exempel efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa fastighetsgräns i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Väst kuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare, djurhållare och arrendatorer.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten och Lokaltidningen Stenungsund.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande. I handläggningen har också medverkat avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, naturvårdshandläggare Helena Bager, antikvarie Gunilla Roos Nilson, arkitekt Saeid Erfan, rådgivare Ingvar Claesson och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Jennifer Hood

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

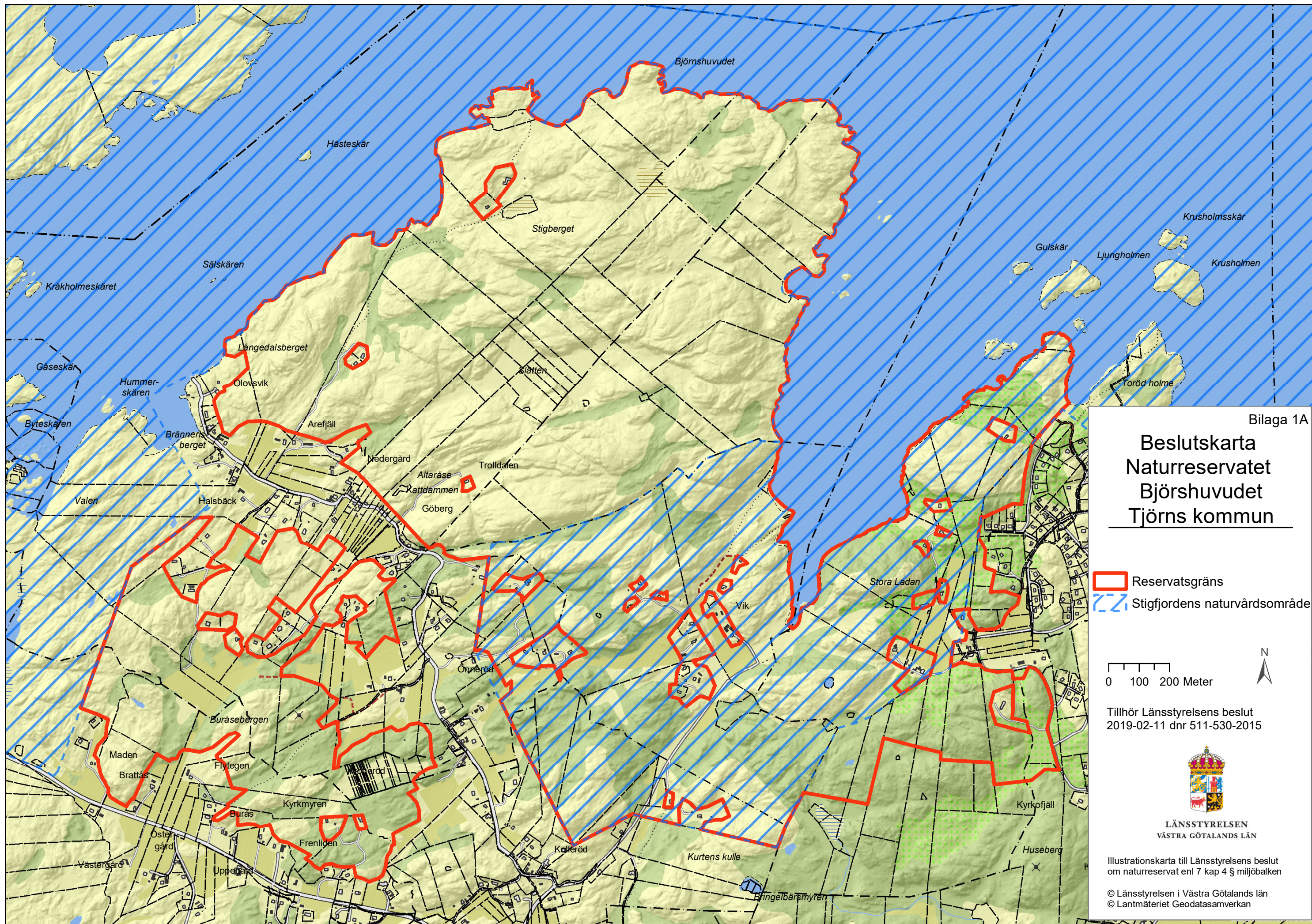
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag beslutet kungörs i dagstidningar, d v s senast **2019-03-09**.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

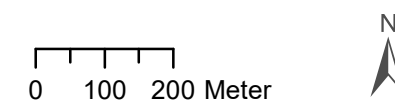
- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga 1A

Beslutskarta Naturreservatet Björshuvudet Tjörns kommun

- Reservatsgräns
- Stigfjordens naturvårdsområde

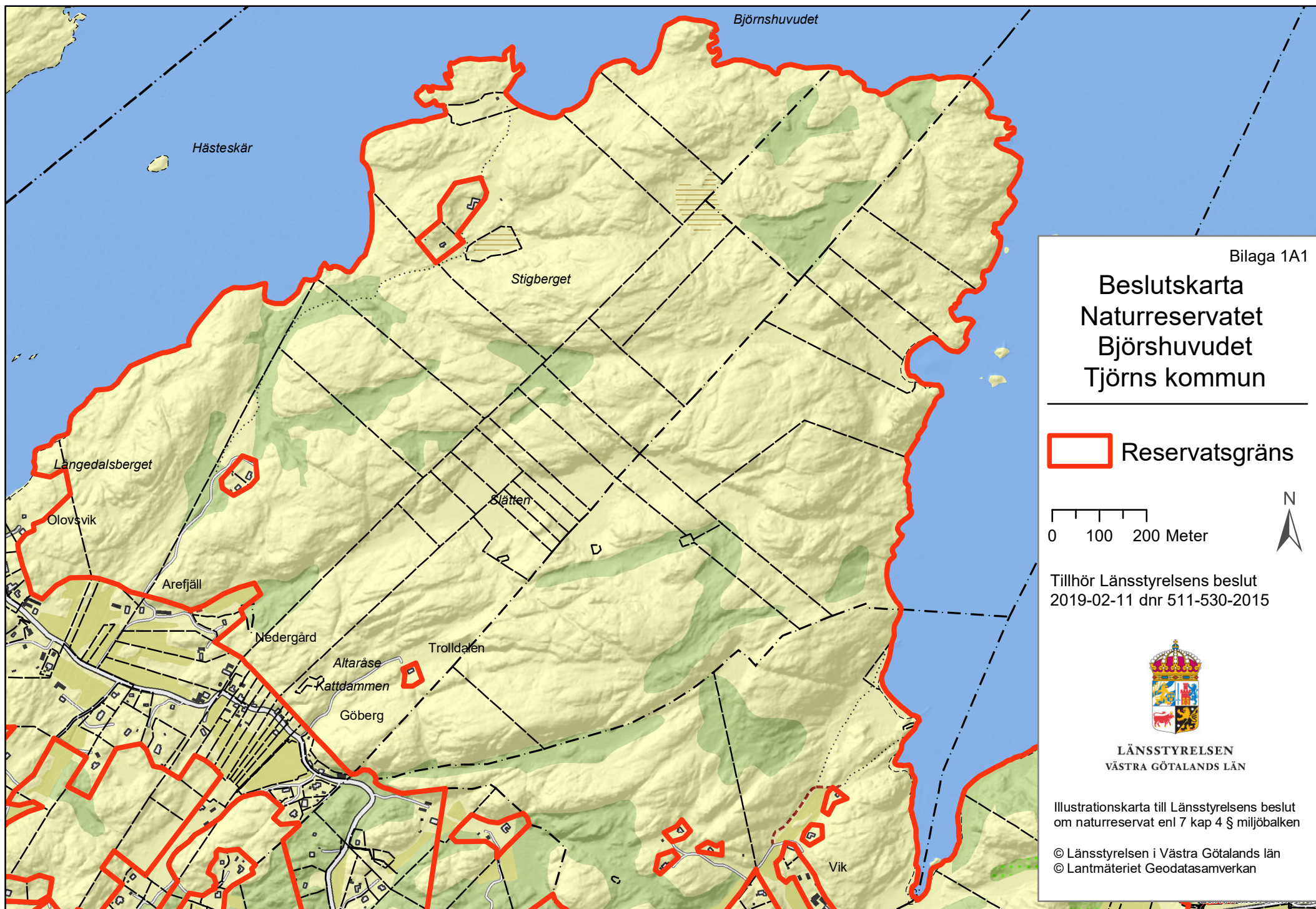
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2019-02-11 dnr 511-530-2015

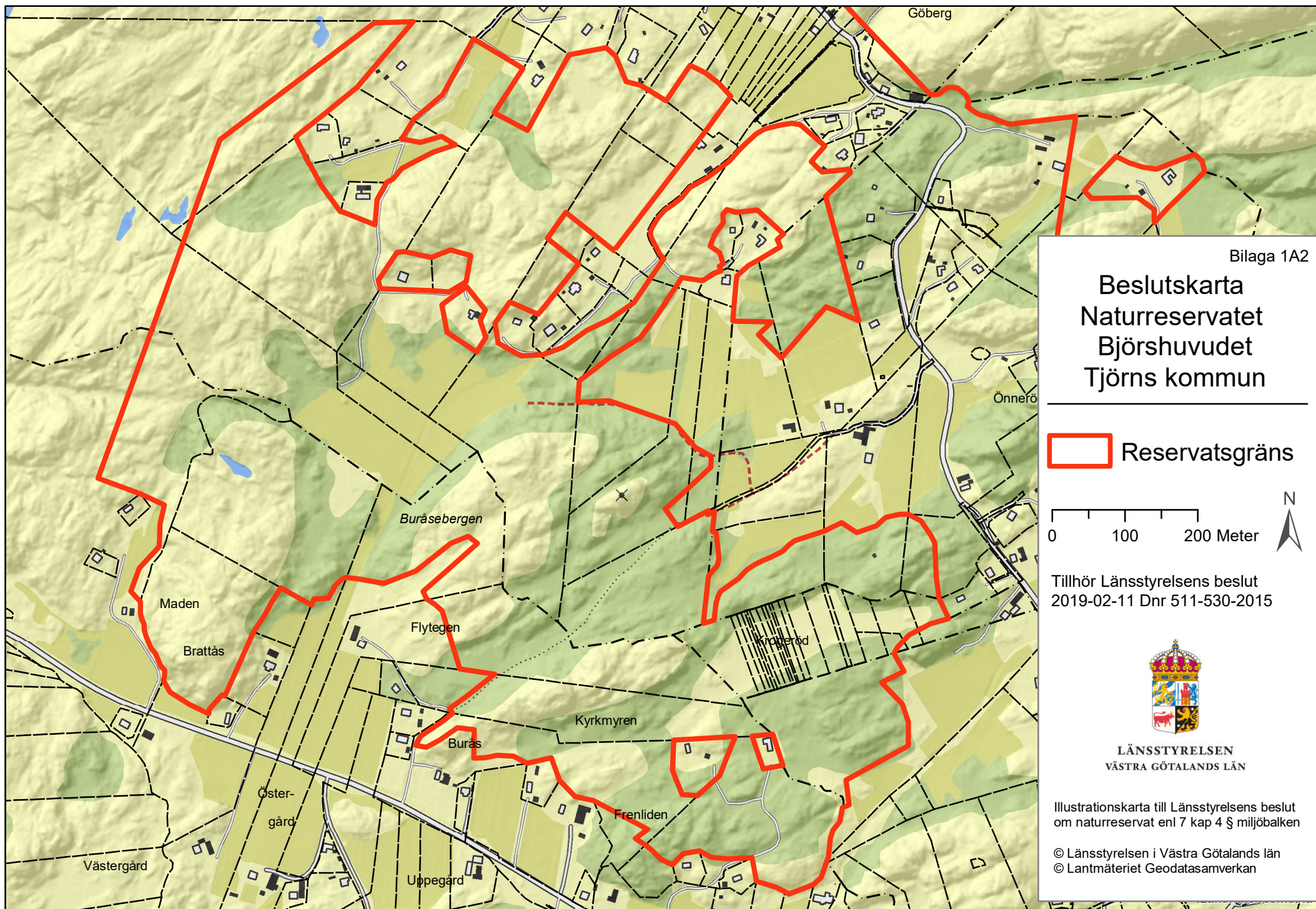

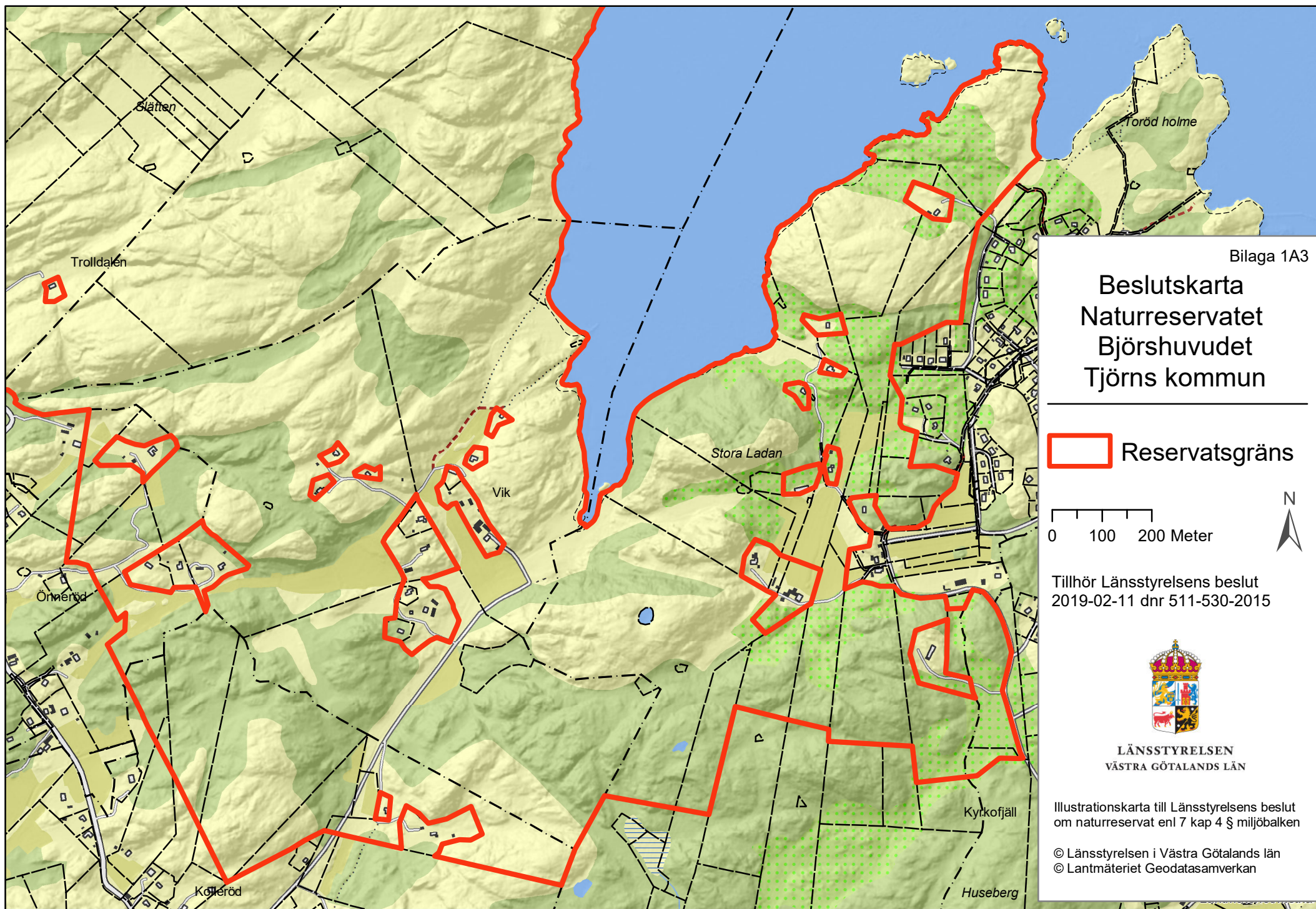
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

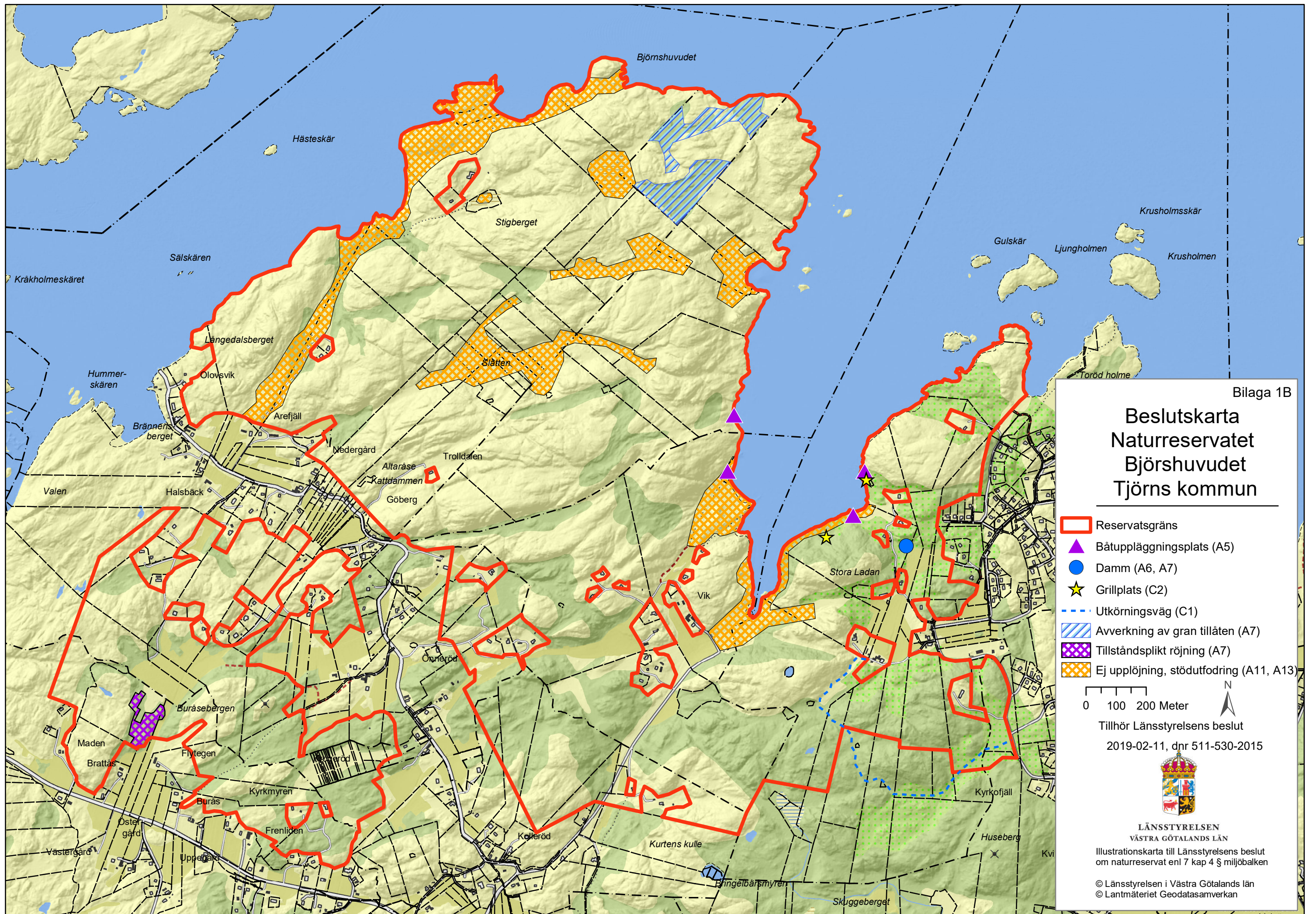
Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut
om naturreservat enl 7 kap 4 § miljöbalken

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Björshuvudet Tjörns kommun

